

Liikenne- ja viestintäministeriölle

[LVM/992/03/2015]

LUONNOS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI VAHVAN SÄHKÖISEN TUNNISTUSPALVELUN TARJOAJIEN LUOTTAMUSVERKOSTOSTA

Kiitämme mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa. Luottamusverkoston toteuttaminen yhteistyössä julkisen sekä yksityisen sektorin kesken on tietoyhteiskunnan kehityksen edistämiseksi kannatettavaa.

Liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyynnössä todetaan, että luottamusverkostoa koskevat säännökset tulevat voimaan 1.1.2016, mutta säännöksiä sovelletaan vasta 1.5.2017 lukien luottamusverkoston astuessa voimaan.

Luottamusverkoston valmistelussa on jäljellä vielä avoimia asioita. Tunnistuslakia (L 617/2009) joudutaan joka tapauksessa tarkistamaan vuoden 2016 aikana ns. eIDAS-asetuksesta (EU) N:o 910/2014 johtuvista syistä. Ei ole poissuljettua, että tunnistuslakia jouduttaisiin tarkistamaan myös asetuksen ja Viestintäviraston norminannon osalta. Tässä vaiheessa ehdotetun asetuksen voimaantulo 1.1.2016 alkaen on ennenaikaista.

Ensiarvoisen tärkeää olisi saattaa loppuun luottamusverkoston hallintamallityöryhmälle ja tekniselle työryhmälle asetetut tehtävät, jotta luottamusverkosto voisi ylipäättään toteutua esitetyssä aikataulussa.

1. Yksityiskohtaiset kommentit

1 § Asetuksen soveltamisala

Asetukseen ei tulisi sisällyttää tarpeettomia asioita, kuten liian tiukkoja teknisiä tai hyvin yksityiskohtaisia vaatimuksia, jotka sulkevat toimijoilta esimerkiksi teknologianeutraaleja toteutuksia tai vähentävät sopimisen vapautta.

Edelleen on todennäköistä, että useimpia asetuksen pykäläiä joudutaan muuttamaan myöhemmin.

2 § Määritelmät

FK kannattaa sitä, että asetus sisältää luottamusverkoston toteutuksen kannalta oleelliset tai välttämättömät määritelmät, kuten luottamusverkoston eri osapuolet.

Yhtä tärkeää on, että asetukseen kirjatut määritelmät ovat linjassa muun lainsäädännön ja luottamusverkoston hallintamalli- ja teknisen työryhmän tuottaman dokumentaation kanssa. Määritelmien tulisi olla selkeitä ja riittävän yksiselitteisiä.

Ehdotamme 2) kohtaan alla olevaa muotoilua:

2) tunnistuksen välityspalvelun tarjoajalla palveluntarjoajaa, joka tarjoaa vahvan sähköisen tunnistamisen palveluita vahvan sähköisen tunnistamisen tunnistusmenetelmiä niitä vahvan sähköisen tunnistamisen palveluita käyttäville palveluntarjoajille

Tunnistuslain 2 § 3) kohdan mukaan tunnistusmenetelmällä tarkoitetaan kokonaisuutta, jonka yhdessä muodostavat tunnistusväline sekä yksittäisen vahvan sähköisen tunnistustapahtuman toteuttamiseksi tarvittava järjestelmä. Tunnistusmenetelmän määritelmä vastannee varsin hyvin tunnistuksen välityspalvelun tosiasiallista luonnetta.

Koska työryhmien työ on vielä kesken, on mahdollista, että määritelmiä joudutaan muuttamaan tai täsmentämään. Määritelmät eivät myöskään saisi jättää liikaa tulkinnanvaraa, joka voisi vaarantaa luottamusverkoston toimijoiden toimimisen kyseisessä roolissa tai rooleissa tai aiheuttaa roolien väärinkäyttöä. Luottamusverkoston on mahdollistettava valitussa roolissa tai rooleissa toimiminen. Tämä edellyttää kuitenkin sitä, että roolien on oltava selvillä, yhtenäiset ja riittävän kuvaavat.

3 § Luottamusverkoston tekniset rajapinnat

On erittäin tärkeää, että luottamusverkostoon mahdollisesti liittyvät toimijat tietävät yksiselitteisesti ne tekniset rajapinnat, jotka tulee toteuttaa valitussa tai valituissa rooleissa. Onko näistä tarvetta säädellä asetuksessa?

Tällä hetkellä välttämättömät ja toteutettavat rajapinnat ovat vielä määrittelemättä teknisessä työryhmässä.

Pykälän1) kohdassa tarkoitetun tunnistusvälineiden tarjoajien välisen rajapinnan tosiasiallinen käyttötarkoitus ja sääntelytarve ovat epämääräisiä. On välttämätöntä, että tekninen työryhmä kykenee yksiselitteisesti kuvaamaan, tarvitaanko kyseistä rajapintaa ja jos tarvitaan miksi. Tällä hetkellä tästä vallitsee myös teknisessä työryhmässä epäselvyys.

4 § Luottamusverkoston hallinnolliset vastuut

Keskeinen kysymys on, onko tässä vaiheessa edellytyksiä määritellä lainsäädäntötoimin eri toimijoiden hallinnolliset vastuut, koska luottamusverkoston hallintamallityöryhmän työ on vielä kesken. On todennäköistä, että tähän pykälään joudutaan myöhemmin tekemään muutoksia.

1 momentin 3) kohdassa tulee ottaa huomioon tekijän- ja muiden immateriaalioikeuksien omistajien asema

Teknisen rajapinnan hyödyntämiseen tarvittavan dokumentaation tekijän-, tavaramerkki- ja muut aineettomat oikeudet eivät välttämättä kuulu luottamusverkostoon kuuluvalla tunnistuspalvelun tarjoajalle, vaan palveluntarjoajalla voi olla sopimukseen tai muuhun järjestykseen perustuva oikeus *itse* hyödyntää kuvauksia *omassa toiminnassaan*. Esimerkiksi TUPAS-rajapintaa koskevan dokumentaation tekijänoikeudet ja rekisteröidyn TUPAS-tavaramerkin omistaa Finanssialan Keskusliitto. Myös eurooppalaisiin ja kansainvälisiin standardeihin (esimerkiksi ISO) voi liittyä kyseisen standardointiorganisaation soveltama tekijänoikeuspolitiikka, organisaation toimintaan sovellettava paikallinen lainsäädäntö ja kansainväliset konventiot.

Suomen erityislainsäädännössä taataan tekijänoikeus-, tavaramerkki- ja muiden immateriaalioikeuksien omistajille tietyt taloudelliset, kaupalliset ja muut oikeudet. Tunnistuspä-

luntarjoajalle asetettava velvoite yhteiskäyttöisyyden varmistamiseen saattaisi käytännössä merkitä puuttumista myös kolmansien oikeuksiin. Tekijänoikeus- ja muita immateriaalioikeuksiin liittyviä kysymyksiin tulisi kiinnittää huomiota, mikäli niitä sivuavaa sääntelyä sisällytetään asetukseen. Mikäli immateriaalioikeudet omistaa luottamusverkostoon kuuluva palveluntarjoaja, kysymys voidaan ratkaista sopimusteitse.

2 momentin sanamuotoa tulisi selkiyttää ottaen huomioon tunnistuslain vastuusäännökset. Palveluntarjoajan tulisi vastata vain luottamusverkostossa tarjoamistaan palveluistaan, kun taas nykyinen sanamuoto näyttäisi viittaavaan yhteisvastuuseen. Ehdotamme kohdan selkiyttämistä seuraavasti:

Luottamusverkostoon kuuluva tunnistuspalvelun tarjoaja vastaa ~~tunnistusvälineensä ja tunnistuksen välityspalvelun~~ *luottamusverkostossa tarjoamansa vahvan sähköisen tunnistuspalvelun*

- 1) tarjonnasta sekä palvelun käyttö- ja muista ehdoista;
- 2) tuottamisesta,
- 3) laadusta ja tietoturvallisuudesta,
- 4) käytöstä ja kehittämisestä sekä näistä aiheutuvista kustannuksista
- 5) hinnoittelusta omille asiakkailleen.

5 § Luottamusverkoston hallinnolliset käytännöt

Onko tässä vaiheessa mahdollista määritellä asetukseen eri toimijoiden hallinnolliset käytännöt, etenkin kun luottamusverkoston hallintamallityöryhmän työ on kesken. On hyvin todennäköistä, että tähän pykälään tarvitaan muutoksia.

6 § Asetuksen voimaantulo

FK katsoo, että olisi järkevää jättää asetus antamatta ehdotetussa aikataulussa. Luottamusverkoston työryhmien valmistelutyö ei ole vielä siinä vaiheessa, että asetus voitaisiin antaa.

2. Lopuksi

FK kannattaa ajatusta luottamusverkostosta, mutta toteaa, että luottamusverkoston toteutumisessa on paljon avoimia kysymyksiä, jotka aiheuttavat riskin hankkeen viivästymisestä.

Merkittävässä roolissa on hallintamallityöryhmälle ja tekniselle työryhmälle asetettujen tavoitteiden saavuttaminen.

Asetuksen voimaantulo ehdotetussa aikataulussa on tässä vaiheessa ennen aikaista. Asetuksen valmistelua kannattaa siirtää aikataulullisesti eteenpäin siihen pisteeseen, että muu sääntely ja luottamusverkostossa sovellettavat käytännöt eivät aiheuta siihen muutostarpeita.

FINANSSIALAN KESKUSLIITTO

Päivi Pelkonen